

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

04 квітня 2017 р.

Київ

№ 135-р

Про перевірку рішення адміністративної колегії
Київського обласного територіального відділення
Антимонопольного комітету України
від 07.07.2016 № 31 у справі № 914/54-р-02-06-15

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 29.11.2016 № 8-01/8299/457-зв та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

До Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надійшла заява Вишгородського районного комунального підприємства «Вишгородтепломережа» (далі – ВРКП «Вишгородтепломережа», Заявник, Підприємство) від 23.08.2016 № 1345/08 (зарєстрована в Комітеті 31.08.2016 за № 8-01/8299) (далі – Заява) про перевірку рішення адміністративної колегії Київського обласного територіального відділення Комітету (далі – Відділення) від 07.07.2016 № 31 (далі – Рішення) у справі № 914/54-р-02-06-15.

У Рішенні адміністративна колегія Відділення постановила:

«1. Визнати, що ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) за результатами діяльності з 01 жовтня 2014 року по 20 травня 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг мешканцям корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, з часткою 100 %.

2. Визнати дії ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) які полягають в укладенні із мешканцями корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, зокрема з громадянкою Стрільчук Є.В., договорів про надання послуг з централізованого опалення в редакції, що не відповідає Типовому договору затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (із змінами), порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів та були б неможливими за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. Визнати бездіяльність ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) яка полягає у нездійсненні перерахунку вартості послуги з централізованого

опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді у зв'язку з відхиленням кількісних показників наданої послуги у період опалювального сезону 2014-2015 років, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів та були б неможливими за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

4. За порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) штраф у розмірі 6 800 (шість тисяч вісімсот) грн.

5. За порушення, зазначене у пункті 3 резолютивної частини цього рішення, накласти на ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) грн.

6. Зобов'язати ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) у двомісячний строк з дня отримання рішення адміністративної колегії Відділення, припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом приведення договорів «Про надання послуг з централізованого опалення» у відповідність до Типового договору про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» та проінформувати Відділення про вжиті заходи.

7. Зобов'язати ВРКП «Вишгородтепломережа» (ідентифікаційний код - 13713569) у двомісячний строк з дня отримання рішення адміністративної колегії Відділення, здійснити мешканцями корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, перерахунок вартості за послуги з централізованого опалення у зв'язку з відхиленням кількісних показників наданої послуги у період опалювального сезону 2014-2015 років, відповідно до чинного законодавства та проінформувати Відділення про вжиті заходи».

Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 29.09.2016 № 06/279-р Заяву прийнято до розгляду.

У Заяві ВРКП «Вишгородтепломережа», зокрема, зазначає, що «рішення прийняте при неповному з'ясуванні обставин, що мають значення для справи, недоведеністю обставин, що мають значення для справи і які визнано встановленими, невідповідністю висновків, викладених у Рішенні, обставинам справи, а також з порушенням та неправильним застосуванням норм матеріального та процесуального права».

Зокрема, це стосується «здійснення Адміністративною колегією Відділення дослідження становища ВРКП «Вишгородтепломережа» на ринку надання послуг з централізованого опалення».

На думку Заявника, «адміністративною колегією Відділення не повно з'ясовано умови застосування до Підприємства вимог ст.12 Закону України «Про захист економічної конкуренції, оскільки не проводився належний аналіз ситуації на ринку послуг з централізованого опалення в межах територіальних меж м. Вишгород та в межах мереж, що експлуатуються Підприємством. Зазначено лише, що внаслідок технологічних особливостей ринків надання послуг з централізованого опалення, конкуренція на них відсутня».

Також Заявник зазначає: «...У рішенні адміністративна колегія Відділення посилається на рішення Вишгородської міської ради від 31.07.2003 № 363 про визначення ВРКП «Вишгородтепломережа» виробником, постачальником та виконавцем послуг теплопостачання.

Просимо звернути увагу, що вибір та визначення виконавця послуг з централізованого опалення не належить до повноважень органів місцевого самоврядування».

Також Заявник зазначає, що «при аналізі договору про надання послуг з централізованого опалення від 09.10.2014, укладеного з гр. Стрільчук Є.В., на відповідність Типовому договору, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630, Відділенням неповно з'ясовано обставини, які мають значення для справи».

Також Заявник повідомляє: «...Що стосується не здійснення перерахунку вартості послуг з централізованого опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді у зв'язку з відхиленням кількісних показників, вважаємо, що при прийнятті цього рішення Відділенням неповно з'ясовано обставини, які мають значення для справи, не доведено обставин, які мають значення для справи і які визнано встановленими, висновки не відповідають обставинам справи, а також порушено та неправильно застосовано норми матеріального та процесуального права...»

У зв'язку із зазначеним, ВРКП «Вишгородтепломережа» просить перевірити Рішення у справі № 914/54-р-02-06-15.

За результатами аналізу Рішення та матеріалів справи № 914/54-р-02-06-15 встановлено наступне.

На виконання доручення Комітету від 21.04.2015 № 14-01/348-С Відділення здійснило розгляд заяви гр. Стрільчука В.Т. від 23.03.2015 (zareєстрована у Відділенні 24.04.2015 за № 01-10-65-С) та колективного звернення мешканців корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород від 22.05.2015 б/н (zareєстрована у Відділенні 22.05.2015 за № 01-10-77-Ко) про порушення Підприємством законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого опалення.

Відділенням встановлено, що ВРКП «Вишгородтепломережа» відповідно до довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України є юридичною особою; ідентифікаційний код 13713569; види діяльності за КВЕД: 35.30. Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря, 43.22. Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування.

Місцезнаходження ВРКП «Вишгородтепломережа»: 07300, Київська обл., Вишгородський р-н, м. Вишгород, вул. Кургузова, буд. 3-В.

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг України, видано ВРКП «Вишгородтепломережа» ліцензії від 07.08.2012 на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії, серія АД № 041750, серія АД № 041751, серія АД № 041752.

Отже, ВРКП «Вишгородтепломережа» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відділенням здійснено дослідження становища ВРКП «Вишгородтепломережа» на ринку надання послуг з централізованого опалення відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, zareєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика визначення монопольного (домінуючого) становища), з урахуванням особливостей, визначених пунктом 2.2 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного становища

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного становища є ВРКП «Вишгородтепломережа», що надає послуги з централізованого опалення в межах

мереж, що експлуатуються Підприємством.

Товаром, щодо якого визначалось монопольне (домінуюче) становище, є послуга з централізованого опалення житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області.

Товарними межами ринку є надання послуг з централізованого опалення.

Послуги з централізованого опалення полягають у необхідності застосування певних інженерних мереж та, відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії», віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

Отже, ВРКП «Вишгородтепломережа» здійснює свою діяльність на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

Слід зазначити, що послуга з централізованого опалення за споживчими властивостями не має товарів-замінників.

Споживачами послуг є мешканці житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у місті Вишгород Київської області, які є споживачами послуг з централізованого опалення ВРКП «Вишгородтепломережа».

При визначенні **територіальних меж** ринку надання послуг з централізованого опалення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів послуг є неможливим. Такою територією є діючі мережі централізованого опалення, оскільки інше придбання товару є неможливим. Отже, враховуючи наведене, територіальними межами ринку надання послуг з централізованого опалення є територіальні межі м. Вишгород в межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг мешканцям корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області.

Часовими межами ринку визначено період з 01 жовтня 2014 року по 20 травня 2016 року.

Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

ВРКП «Вишгородтепломережа» надає послуги з централізованого опалення мешканцям житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області на підставі виданих Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг ліцензій від 07.08.2012 на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії) транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії.

Рішенням Вишгородської міської ради від 31.07.2003 № 363 ВРКП «Вишгородтепломережа» визначено виробником, постачальником та виконавцем послуг теплопостачання та гарячого водопостачання у місті Вишгороді.

Отже, Рішенням адміністративної колегії Відділення правильно та обґрунтовано визнано, що ВРКП «Вишгородтепломережа» з 01 жовтня 2014 року по 20 травня 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг мешканцям корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у місті Вишгород Київської області з часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон) визначено, що виконавець – це суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору, а споживач – фізична чи юридична особа, яка отримує або має намір отримати житлово-комунальну послугу.

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 21 Закону виконавець зобов'язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг згідно з типовим договором.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (із змінами) затверджено Типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (далі – Типовий договір).

Частиною першою статті 648 Цивільного кодексу України передбачено, що зміст договору, укладеного на підставі правового акта органу державної влади, органу місцевого самоврядування, обов'язкового для сторін (сторони) договору, має відповідати цьому акту.

Статтею 179 Господарського кодексу України визначено, що при укладанні господарських договорів на основі Типового договору, сторони не можуть відступати від змісту Типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Відповідно до вимог частини першої статті 19 Закону Підприємство в жовтні 2014 року розпочало укладення індивідуальних договорів безпосередньо з мешканцями житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у місті Вишгород.

Відділенням встановлено, що між ВРКП «Вишгородтепломережа» та гр. Стрільчук Є.В., яка проживає у кв. 138 корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгороді Київської області, укладено договір про надання послуг з централізованого опалення від 09.10.2014.

В ході проведеного Відділенням аналізу договору про надання послуг з централізованого опалення від 09.10.2014, укладеного з гр. Стрільчук Є.В., на відповідність Типовому договору, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (із змінами), встановлено, що ВРКП «Вишгородтепломережа»:

- позбавило споживачів права на періодичну перевірку, обслуговування та ремонт квартирних засобів обліку, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж;
- безпідставно зобов'язало споживачів за наявності квартирної лічильника, крім розрахунків за фактично спожите тепло, сплачувати додаткові витрати теплової енергії, не враховані квартирним лічильником та розраховані проектною організацією;
- зняло з себе обов'язок проводити два рази на рік перевірку стану внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку із складенням відповідного акта;
- позбавило споживачів права на дострокове розірвання договору у разі зникнення потреби в отриманні послуги або відмови споживача від користування послугами виконавця.

Листом від 21.09.2015 № 1715/08 (zareєстрованим у Відділенні 22.09.2015 за № 01-11-1744) ВРКП «Вишгородтепломережа» повідомило наступне.

У договорі, що укладався із гр. Стрільчук Є.В., пункт про право споживача на періодичну перевірку, обслуговування та ремонт квартирних засобів обліку, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж, не відображено, оскільки на дату укладання договору, а саме 09.10.2014, до складу тарифів на надання послуг з централізованого опалення не були включені витрати на перевірку квартирних лічильників. Ці витрати включені до складу тарифів на утримання будинків і споруд та прибудинкової території.

Зазначене твердження ВРКП «Вишгородтепломережа» не може бути взяте до уваги з огляду на наступне. Право споживача на періодичну перевірку, обслуговування та ремонт квартирних засобів обліку, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж, передбачене Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630. Не виконання Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг повноважень щодо включення ліцензіатам комісії – виконавцям послуг з централізованого опалення до складу тарифів на надання послуг з централізованого опалення витрат на перевірку квартирних лічильників, жодним чином не може впливати на права споживачів, які передбачені Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (далі – Правила).

Також Підприємство зазначило, що оскільки при укладанні договорів на надання житлово-комунальних послуг сторони не можуть відступати від змісту типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, але мають право конкретизувати його умови, Підприємство конкретизувало умови оплати споживачем послуг з опалення місць загального користування у разі встановлення в квартирі індивідуального лічильника теплової енергії, передбачивши пункт договору, яким зобов'язало споживачів за наявності квартирних лічильників, крім розрахунків за фактично спожите тепло, сплачувати додаткові витрати теплової енергії, не враховані квартирними лічильниками та розраховані проектною організацією.

Зазначене пояснення суперечить положенням 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Частиною другою статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що договір не може містити умов, що вводять додаткові види оплати послуг, не передбачені типовими договорами на надання житлово-комунальних послуг, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

ВРКП «Вишгородтепломережа» повідомило, що пункт договору щодо зобов'язань Підприємства проводити два рази на рік перевірку стану внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку із складенням відповідного акта не відображено, оскільки підприємство не здійснює обслуговування внутрішньобудинкових систем опалення.

Зазначене твердження спростовується наступним.

Згідно з Типовим договором Виконавець зобов'язаний проводити два рази на рік перевірку стану внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку із складенням відповідного акта. Відповідно до договору, який ВРКП «Вишгородтепломережа» укладає із споживачами, теплопостачальна компанія ВРКП «Вишгородтепломережа» є Виконавцем послуг з централізованого опалення.

Листом від 21.09.2015 № 1715/08 (zareєстрованим у Відділенні 22.09.2015 за № 01-11-1744) Підприємство повідомило, що право споживачів на дострокове розірвання договору у разі зникнення потреби в отриманні послуги або відмови споживача від користування послугами виконавця не передбачено умовами договору, оскільки зникнення потреби в отриманні послуги з централізованого опалення у споживача в односторонньому порядку, а також відмова споживача від користування послугами з централізованого опалення в односторонньому порядку заборонена пунктом 25 Правил.

Згідно з частиною шостою статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» у разі зникнення потреби в отриманні послуги або відмови споживача від користування послугою виконавця/виробника споживач має право розірвати договір у порядку, встановленому законом.

Зазначені пояснення Підприємства спростовуються наступним.

Відповідно до пункту 24 Правил, споживачі можуть відмовитися від отримання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води.

Відповідно до пункту 25 Правил забороняється **самовільне відключення** від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води. Відключення споживачів від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води здійснюється у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Отже, умови договорів про надання послуг з централізованого опалення, що були укладені ВРКП «Вишгородтепломережа» із споживачами, не враховують вимог Типового договору та можуть ущемлювати інтереси споживачів при отриманні ними зазначених послуг.

Зазначені дії Підприємства не були б можливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у такому випадку споживач мав би можливість обирати між кількома виконавцями послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води, і в разі ущемлення його інтересів, обрав би іншого виконавця.

У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживача Підприємства альтернативи щодо придбання послуг з централізованого опалення

інакше, ніж у Підприємства, вищезазначені дії ВРКП «Вишгородтепломережа» можуть призвести до настання негативних для споживача наслідків.

Отже, адміністративною колегією Відділення у Рішенні правильно кваліфіковано дії ВРКП «Вишгородтепломережа», які полягали в укладенні із споживачами договорів про надання послуг централізованого опалення в редакції, що не відповідає Типовому договору, та умови яких можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, як порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг мешканцям корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів та було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

В опалювальний період 2014 – 2015 років до Підприємства надійшло звернення громадського активу мешканців будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, щодо порушення теплового балансу між корпусами житлового будинку. З метою вирішення зазначеної проблеми Підприємство рекомендувало балансоутримувачу – ТОВ «ЕК «Комфорт Майстер» налагодити системи автоматичного регулювання, а також клапана витрат первинного теплоносія I-го циркуляційного контуру в тепловому пункті будинку.

Згідно з інформацією у звітних відомостях за спожите тепло та теплоносій корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді, витрати теплоносія на виході з житлового будинку значно перевищують витрати теплоносія на вході житлового будинку.

Враховуючи наведене тепловикористальне обладнання не втрачає теплової енергії під час опалення приміщень, а підвищує температуру води і на виході з будинку збільшує обсяг теплової енергії.

У зв'язку з виникненням у ТОВ «ЕК «Комфорт-Майстер» сумнівів щодо правильності показань будинкового лічильника, встановленого у житловому будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді, 21.01.2015 було розпломбовано вищезазначений лічильник теплової енергії та відправлено на повірку.

Після проведення повірки лічильник було опломбовано 28.01.2015.

Повірку, діагностику, налаштування, калібровку теплотлічильника на замовлення ТОВ «ЕК «Комфорт-Майстер» проводив сервісний центр приватного акціонерного товариства «Асвега-У» (далі – ПрАТ «Асвега-У»).

Відповідно до листа ПрАТ «Асвега-У» від 29.01.2015, під час проведення перевірки метрологічних параметрів приладу обліку SA-94/2M Ду 40 мм № 30786, який використовувався для обліку теплової енергії, спожитої корпусом 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді, було виявлено значне відхилення похибки вимірювання витрат теплоносія від допустимого.

Після проведення вищезазначеної повірки теплового лічильника, відповідно до звітних відомостей за спожите тепло теплоносія корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді, витрати теплоносія на виході з житлового будинку перестали перевищувати витрати теплоносія на вході в житловий будинок.

У зв'язку з вищенаведеним, листом від 18.03.2015 № 42/236-15 Управлінням НКРЕКП у м. Києві та Київській області було рекомендовано ВРКП «Вишгородтепломережа» здійснити перерахунок мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді за середньодобовим споживанням теплової енергії відповідно до даних приладу обліку теплової енергії за період з 28.01.2015 до закінчення опалювального періоду 2014-2015 років, а також повідомити Управління НКРЕКП

у м. Києві та Київській області про здійснений перерахунок.

Відповідно до положень пункту 32 Правил, виконавець житлово-комунальних послуг, зокрема, зобов'язаний проводити перерахунок розміру плати за надання послуг у разі ненадання їх, надання не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України та визначеному договором.

Механізм проведення зазначених перерахунків визначений Порядком проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 № 151 (далі – Порядок).

Відповідно до пункту 2 Порядку, у разі ненадання відповідних житлово-комунальних послуг або надання їх не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних і якісних показників від нормативних, виконавець цих послуг проводить перерахунок розміру плати за фактично надані послуги шляхом зменшення розміру плати за надання послуг з урахуванням Вимог щодо кількісних і якісних показників послуг та зменшення плати у разі їх відхилення від нормативних, що є додатком до Порядку.

Отже, питання щодо перерахунку розміру плати за житлово-комунальні послуги у разі їх ненадання або надання не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, вирішуються виконавцем та споживачем зазначених послуг у визначеному законодавством та договором на надання житлово-комунальних послуг порядку.

Пунктом 15 Договору про надання послуг з централізованого опалення, укладеного між ВРКП «Вишгородтепломережа» та гр. Стрільчук Є.В. від 09.10.2014 (далі – Договір), зокрема, передбачено, що у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, виконавець проводить перерахунок розміру плати.

Також, підпунктом 13 пункту 19 Договору передбачено, що виконавець послуг з централізованого опалення зобов'язаний проводити перерахунок розміру плати за надання послуг у разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України та визначеному цим договором.

Разом з тим, відповідно до положень статті 26 Закону, до істотних умов договору на надання житлово-комунальних послуг, зокрема, належить порядок вимірювання обсягів та визначення якості наданих послуг.

Пунктом 23 Договору передбачено, що у разі неналежного надання послуг або ненадання послуг виконавцем, споживач повідомляє про це виконавця в усній формі за допомогою телефонного зв'язку чи в письмовій формі за адресами, що зазначені в цьому договорі. У повідомленні зазначається прізвище, ім'я та по батькові, точна адреса проживання споживача, а також найменування виду неналежно наданої або ненаданої послуги. Повідомлення споживача незалежно від його форми (усна або письмова) обов'язково реєструється представником виконавця у журналі реєстрації заявок споживачів. Представник виконавця зобов'язаний повідомити споживачеві відомості про особу, яка прийняла повідомлення (прізвище, ім'я, по батькові), реєстраційний номер повідомлення та час його прийняття.

Пунктом 24 Договору передбачено, що представник виконавця, якому відомі причини неналежного надання або ненадання послуг, зобов'язаний невідкладно повідомити про це споживача та зробити відповідну відмітку в журналі реєстрації заявок, що є підставою для визнання виконавцем факту неналежного надання або ненадання послуг.

Згідно з письмовими поясненнями, наданими ВРКП «Вишгородтепломережа» листом від 25.09.2015 № 1725/08 (zareєстрований у Відділенні 28.09.2015 за № 01-11-1760),

в опалювальний період 2014-2015 років до Підприємства надійшло звернення громадського активу мешканців корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді щодо порушення теплового балансу між корпусами будинку.

Вищезазначене є підставою для визнання Підприємством факту неналежного надання послуг та вжиття відповідних заходів, передбачених чинним законодавством, зокрема здійснення перерахунку.

Одночасно, за заявами двох споживачів, Підприємством було проведено заміри температури повітря у квартирах, складено акти-претензії про неналежне надання або ненадання послуг з централізованого опалення та виконано перерахунок вартості послуг відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 № 151.

Проте, відповідно до листа ВРКП «Вишгородтепломережа» від 22.06.2015 № 1311/01 (zareєстрований у Відділенні 25.06.2015 за № 01-11-1293) перерахунок вартості послуг з централізованого опалення іншим мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді не здійснювався, оскільки, як зазначає Підприємство, нарахування за послуги з централізованого опалення мешканцям зазначеного будинку проводилися згідно з Правилами, а саме згідно з показаннями будинкового лічильника теплової енергії пропорційно опалювальній площі квартири.

Слід зазначити, що 19.01.2015 на ім'я в.о. директора ВРКП «Вишгородтепломережа» Алексєєва В.І. від громадського активу мешканців корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді Київської області надсилалося звернення, в якому мешканці просили пояснити, чому рівень тепла у квартирах різний, зазначивши, що особливо низькі температури зафіксовано в квартирах з 1-го по 10-й поверхи. Також у зазначеному зверненні мешканці просили з'ясувати причину збільшення показників загальнобудинкового лічильника, створивши спільну комісію, за результатами роботи якої, у разі виявлення недоліків, компенсувати власникам квартир завдані збитки.

Також слід зазначити, що про проведення перерахунку за спожиту теплову енергію мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді до Підприємства також зверталися громадяни Стрільчук В.Т. та Буличев М.А., але Підприємство не вбачає підстав для здійснення перерахунку, оскільки, як зазначає Підприємство, від вказаних громадян не надходило претензій щодо ненадання чи неякісного надання послуги з опалення, актів-претензій не складалось, про що було повідомлено цих громадян у письмовій формі.

Листом від 21.09.2015 № 1715/08 (zareєстрований у Відділенні 22.09.2015 за № 01-11-1744), що містить письмові пояснення у справі, щодо нездійснення перерахунку вартості за неякісне надання послуги з централізованого опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді Київської області ВРКП «Вишгородтепломережа» зазначило наступне.

Порядок здійснення виконавцем перерахунку вартості за неякісне надання послуг з централізованого опалення регламентовано нормами чинного законодавства, зокрема статтею 18 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Правилами та Порядком проведення перерахунків розміру плати за надання послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 № 151.

Зазначене заперечення не може бути взяте до уваги з огляду на те, що скарги та/або пропозиції споживачів щодо ненадання чи неякісного надання послуги з централізованого опалення не є виключною підставою для здійснення перерахунків за ненадання чи неякісне надання послуги, а є лише правом споживача. У той же час здійснення таких перерахунків у разі ненадання чи неякісного надання послуги з централізованого опалення є обов'язком виконавця відповідних послуг.

Отже, не здійснивши перерахунок вартості за неналежне надання послуг з централізованого опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді, ВРКП «Вишгородтепломережа» порушило права споживачів

послуг з централізованого опалення на перерахунок розміру плати за надання послуг у зв'язку з наданням їх неналежної якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання.

Зважаючи на викладене, бездіяльність ВРКП «Вишгородтепломережа», яка полягає у нездійсненні перерахунку вартості послуги з централізованого опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді у зв'язку з відхиленням кількісних показників наданої послуги у період опалювального сезону 2014-2015 років, була правильно визнана адміністративною колегією Відділення порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, які експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг мешканцям корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів та було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

Щодо наведених у Заяві причин, через які ВРКП «Вишгородтепломережа» не погоджується з Рішенням, зазначаємо наступне.

У Заяві ВРКП «Вишгородтепломережа» зазначено:

1) «...У рішенні адміністративна колегія Відділення посилається на рішення Вишгородської міської ради від 31.07.2003 № 363 про визначення ВРКП «Вишгородтепломережа» виробником, постачальником та виконавцем послуг теплопостачання.

Просимо звернути увагу, що вибір та визначення виконавця послуг з централізованого опалення не належить до повноважень органів місцевого самоврядування.»

Вказане твердження Заявника не може бути взяте до уваги, оскільки воно не стосується предмета розгляду справи № 914/54-р-02-06-15. Адміністративною колегією Відділення у цій справі не розглядалось питання правомірності/неправомірності визначення органами місцевого самоврядування ВРКП «Вишгородтепломережа» виконавцем (постачальником, надавачем) послуг з централізованого опалення.

2) «...Також, вважаємо, що при аналізі договору про надання послуг з централізованого опалення від 09.10.2014, укладеного з гр. Стрільчук Є.В., на відповідність Типовому договору, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 року № 630, відділенням неповно з'ясуванні обставини які мають значення для справи.

Зокрема, щодо позбавлення ВРКП «Вишгородтепломережа» споживачів права на періодичну повірку, обслуговування монтаж квартирних приладів обліку, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж...»

Зазначене твердження Заявника не може бути взяте до уваги з огляду на те, що, як вже зазначалось вище, право споживача на періодичну повірку, обслуговування та ремонт квартирних засобів обліку, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж, передбачене Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630. Невиконання Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, повноважень щодо включення ліцензіатам комісії – виконавцям послуг з централізованого опалення до складу тарифів на надання послуг з централізованого опалення витрат на повірку квартирних лічильників, жодним чином не може впливати на права споживачів, які передбачені Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630.

Слід зазначити, що аналогічні зауваження ВРКП «Вишгородтепломережа» вже надавало Відділенню листом від 21.09.2015 № 1715/08 (zareєстрованим у Відділенні 22.09.2015 за № 01-11-1744), які були спростовані матеріалами справи № 914/54-р-02-06-15, про які зазначено у Рішенні.

Що стосується посилення Заявника на «Роз'яснення Мінрегіону: хто має здійснювати перевірку засобів вимірювальної техніки» (зокрема, розміщені у журналі «ЖКГ»), то вони не можуть бути взяті до уваги з огляду на наступне.

Зазначені роз'яснення Мінрегіону ВРКП «Вишгородтепломережа» до Відділення не надавалися в ході розгляду справи № 914/54-р-02-06-1.

Дії ВРКП «Вишгородтепломережа», які визнані у Рішенні порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, не відповідають також нормам Правил, Типового договору та Порядку, затверджених постановами Кабінету Міністрів України, які мають вищу юридичну силу в ієрархії (системі підпорядкованості) нормативно-правових актів порівняно із зазначеними роз'ясненнями Мінрегіону.

Крім того, ВРКП «Вишгородтепломережа» вчинило дії, визнані у Рішенні порушенням законодавства про захист економічної конкуренції у 2014 році (договір з гр. Стрільчук Є.В. був укладений 09.10.2014), а зазначені роз'яснення Мінрегіону були надані у 2016 році, тобто вже після вчинення порушення.

3) «...Що стосується нездійснення перерахунку вартості послуг з централізованого опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді у зв'язку з відхиленням кількісних показників, вважаємо, що при прийнятті цього рішення Відділенням неповно з'ясовано обставини, які мають значення для справи, не доведено обставин, які мають значення для справи і які визнано встановленими, висновки не відповідають обставинам справи, а також порушено та неправильно застосовано норми матеріального та процесуального права...»

Такі зауваження Заявника спростовуються матеріалами справи № 914/54-р-02-06-15.

Відповідно до положень пункту 32 Правил, виконавець житлово-комунальних послуг, зокрема, зобов'язаний проводити перерахунок розміру плати за надання послуг у разі ненадання їх, надання не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України та визначеному договором.

Пунктом 23 Договору, що укладався ВРКП «Вишгородтепломережа» зі споживачами, передбачено, що у разі неналежного надання послуг або ненадання послуг виконавцем, споживач повідомляє про це виконавця в усній формі за допомогою телефонного зв'язку чи в письмовій формі за адресами, що зазначені в цьому договорі. У повідомленні зазначається прізвище, ім'я та по батькові, точна адреса проживання споживача, а також найменування виду неналежно наданої або ненаданої послуги. Повідомлення споживача незалежно від його форми (усна або письмова) обов'язково реєструється представником виконавця у журналі реєстрації заявок споживачів. Представник виконавця зобов'язаний повідомити споживачеві відомості про особу, яка прийняла повідомлення (прізвище, ім'я, по батькові), реєстраційний номер повідомлення та час його прийняття.

Пунктом 24 Договору передбачено, що представник виконавця, якому відомі причини неналежного надання або ненадання послуг, зобов'язаний невідкладно повідомити про це споживача та зробити відповідну відмітку в журналі реєстрації заявок, що є підставою для визнання виконавцем факту неналежного надання або ненадання послуг.

Фактом, який підтверджує, що представнику виконавця було відомо про неналежне надання послуг, є звернення до ВРКП «Вишгородтепломережа» громадського активу мешканців корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді щодо порушення теплового балансу між корпусами будинку та акт від 21.01.2015 про обстеження теплового пункту житлового будинку 1-А корпусу 1 по вул. Кургузова, складений комісією, до складу якої входив заступник головного інженера ВРКП «Вишгородтепломережа»

(в акті зазначено про необхідність здійснення перерахунку за використану теплову енергію).

Слід також зазначити, що скарги та/або пропозиції споживачів щодо ненадання чи неякісного надання послуги з централізованого опалення не є виключною підставою для здійснення перерахунків за ненадання чи неякісне надання послуги, а є лише правом споживача. В той же час здійснення таких перерахунків у разі ненадання чи неякісного надання послуги з централізованого опалення, зокрема відхилення кількісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, є обов'язком виконавця відповідних послуг.

Отже, адміністративна колегія Відділення дійшла правильного висновку про те, що:

- дії ВРКП «Вишгородтепломережа», які полягають в укладенні із мешканцями корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород Київської області, зокрема з громадянкою Стрільчук Є.В., договорів про надання послуг з централізованого опалення в редакції, що не відповідає Типовому договору, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (із змінами), є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, та були б неможливими за умов існування значної конкуренції на цьому ринку;

- бездіяльність ВРКП «Вишгородтепломережа», яка полягає у нездійсненні перерахунку вартості послуги з централізованого опалення мешканцям корпусу 1 житлового будинку 1-А по вул. Кургузова у м. Вишгороді у зв'язку з відхиленням кількісних показників наданої послуги у період опалювального сезону 2014-2015 років, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у межах мереж, що експлуатуються Підприємством для надання вищезазначених послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, та було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

Отже, адміністративною колегією Відділення під час прийняття Рішення у справі № 914/54-р-02-06-15 було повно з'ясовано та доведено обставини, які мають значення для справи і які визнано встановленими, а висновки, викладені у Рішенні, відповідають обставинам справи, не порушені та правильно застосовані норми матеріального та процесуального права.

Тобто, підстави, передбачені частиною першою статті 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» для зміни, скасування чи визнання недійсним Рішення, відсутні.

Контактна особа мешканців корпусу 1 житлового будинку по вул. Кургузова, 1-А у м. Вишгород гр. Стрільчук В.Т. на подання від 29.11.2016 № 8-01/8299/457-зв листом від 11.01.2017 б/н (zareestrovaniy у Комітеті 16.01.2017 за № 14-01/308ел/п) повідомила Комітет про те, що погоджується з висновками, викладеними у поданні.

ВРКП «Вишгородтепломережа» на подання від 29.11.2016 № 8-01/8299/457-зв листом від 23.01.2017 № 46/08 (zareestrovaniy у Комітеті 26.01.2017 за № 8-01/792) повідомило Комітет про свою незгоду з висновками, викладеними в зазначеному поданні, та надало зауваження до подання. Однак зазначені зауваження ВРКП «Вишгородтепломережа» спростовуються матеріалами справи № 914/54-р-02-06-15.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 57 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 45 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Рішення адміністративної колегії Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 07.07.2016 № 31 у справі № 914/54-р-02-06-15 залишити без змін.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ